

Козловська Є.А.
студентка IV курсу
факультету соціології кафедри галузевої соціології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ДОСЛІДЖЕННЯ СОЛІДАРНОСТІ ЯК ОСНОВА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ТА ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасне українське суспільство є дезінтегрованим як у нормативному , так і ціннісному вимірах власної життєдіяльності, що є наслідком свого роду аномії як відмирання старих і відсутності нових , альтернативних їм, цінностей. Відповідно в даному випадку соціум існує на основі усталених інститутів у відповідності до узвичаєних алгоритмів поведінки , є деяким чином інерційним [1], а, відповідно, межує зі станом власного руйнування. Це є викликом сучасного соціально-політичного світу, будучи водночас результатом відомих політичних подій, серед яких політичні конфлікти держави, глобалізаційні процеси впливу на культуру, тенденції занепаду орієнтацій на підтримання української культури та активного звернення до зразків західних демократичних держав і тому подібне.

Основною стратегією виходу з даної ситуації вважається стратегія по відновленню солідарності різного рівня та масштабу в межах українського суспільства, що передбачає конструктивний вплив відповідних наявності явища солідарності наслідків , серед яких реінтеграція та консолідація суспільства, відновлення у використанні властивих суспільству культурних зразків, нормативних цінностей, цільової структури, що має призвести до оновлення та укріплення соціального життя , перетворюючи сукупність окремих розділених соціальних одиниць на конкретного суб'єкта політичного та соціального життя у всіх його вимірах та масштабах.

Проте на шляху реалізації даної стратегії на практичному емпіричному рівні постає наукова проблема неоднорідності розуміння поняття, що є відображенням соціального явища, котре мається на увазі під терміном солідарності . Це відповідає ситуації, що склалась в межах наукової спільноти, протягом останнього часу - ситуації теоретичного плюралізму , поліпарадигмальності, за умов чого трактування одного й того ж самого терміну може зводитись до протилежних один одному за змістом понять. Таким чином при описі явища солідарності виникають протиріччя у розумінні, що ж це, власне, таке.

При аналізі літератури у пошуках відповіді на дане питання зустрічаються

багаточислені підходи до визначення та розуміння вказаного явища, серед яких, проте, прослідковуються дві тенденції, перша з яких (зустрічається в політичних, філософських та соціологічних працях 19 ст. (П. Леру, П. Прудон, Т. Гоббс, О. Конт) акцентує увагу на розумінні солідарності як пов'язаності частин цілого (формулювання належить

О. Конту), що передбачає наявність різних частин соціуму, котрі характеризуються деякими (немає значення, схожими, однаковими чи суперечливими) ціннісно-орієнтативними установками, цілями та задачами, які не обов'язково можуть мати спільну мету, але обов'язково є функціонально пов'язаними між собою таким чином, щоб системою власних взаємозв'язків ставити єдине ціле; іншими словами, в межах даного підходу до розуміння солідарність визначають як функціональну взаємопов'язаність частин цілого і, з такої точки зору, спільність їх діяльності; а друга (характеризує праці деяких античних мислителів (наприклад, Платона, Арістотеля) та філософів Нового часу (Дж. Локк, Ж. Тюрго, Е. Дюркгейм та ін.)) базується на розумінні солідарності як цілісності взаємодії, що передбачає наявність елементів, котрі мають спільні ціннісно-орієнтативну базу та мету діяльності і таким чином акцент робиться на ціннісно-цільовій узгодженості, з чого випливає, що в межах даного підходу солідарність - це не функціональна узгодженість (яка безперечно є наявною, але не є ключовою), а цільова, що проявляється як наявність спільної мети діяльності, котра формулює ті чи інші цінності, задачі та координує і взаємопов'язує діяльність суб'єктів солідарності.

Перший підхід визначає солідарність з точки зору спільного функціонально-діяльнісного простору, а другий - з точки зору спільних мети та цінностей. Концептуалізація солідарності та її структурних елементів є принципово та сутнісно різною при використанні цих підходів, та й під самим терміном солідарності в першому та другому випадках розуміються різні явища, що в свою чергу призводить до протирічливого та суперечливого розгляду даного явища.

Із протиріччя ж між вище описаними підходами постає наукова проблема як необхідність висвітлення способів визначення явища солідарності шляхом вибору найбільш відповідного для опису підходу між функціонально-діялісно орієнтованим підходом до визначення солідарності та ціннісно-цілеорієнтованим, вирішення якої в свою чергу буде відповідним чином відображатись на особливостях побудови згадуваної стратегії по відновлення солідарності в межах суспільства.

Метою ж даного тексту було акцентування уваги на наявності даного протиріччя, яке потребує вирішення, що є відповіддю на виклики проблемної

сучасності.

Література

1. Кармадонов О.А. Солидарность, интеграция, конъюнкция. / О.А. Кармадонов // Социологические исследования. - Москва, 2015. - С. 3-11.
2. Виноградов В. В. Семнадцатитомный академический словарь современного русского литературного языка и его значение для советского языкознания / В.В. Виноградов // Вопросы языкознания. - 1966. - № 6. - С. 11-12.
3. Дюркгейм Э. От механической к органической солидарности // Дюркгейм Э. О разделении общественного труда: Пер. с франц. / Э. Дюркгейм. - Москва: Издательство «Канон», 1996. - С. 77-140.
4. Новгородцев П.И. Введение в философию права. Кризис современного правосознания / П.И. Новгородцев - Санкт-Петербург: Издательство «Университет», 2000. - С. 312-332.
5. Захарченко. М.В., Погорілий О.І. Історія соціології / М.В. Захарченко, О.І. Погорілий. - Київ: Видавництво «Либідь», 1993. - С. 312-332.